

ODKRYWAMY HISTORIĘ. KLASA 4

WYMAGANIA EDUKACYJNE ROK SZKOLNY 2026 / 2027

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Co to jest historia?					
1. Czym jest historia?	Uczeń: - definiuje pojęcie historia - wskazuje różnice między przeszłością, teraźniejszością i przyszłością	Uczeń: - wyjaśnia, kto zajmuje się badaniem przeszłości - wymienia muzę, która jest patronką historii	Uczeń: - na prostym przykładzie przedstawia związki przyczynowo-skutkowe - przedstawia proces badania przeszłości przez historyka	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego warto uczyć się historii	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego Herodota nazywamy ojcem historiografii
2. Czas w historii	Uczeń: - wymienia jednostki czasu, jakimi posługuje się historycy - podaje wydarzenie, od którego liczymy czas	Uczeń: - umie określić wiek, w którym miało miejsce przykładowe wydarzenie - potrafi uporządkować przykładowe wydarzenia w kolejności chronologicznej	Uczeń: - wyjaśnia pojęcie chronologia - wymienia epoki historyczne - rozdziela daty przed naszą erą i naszej ery i umie je uporządkować chronologicznie	Uczeń: porównuje sposoby mierzenia czasu przez ludzi w przeszłości i współcześnie	Uczeń: - podaje przykładowe wydarzenia, od których ludzie liczyli lub liczą obecnie czas - wie, kto podzielił dobę na 24 godziny i godzinę na 60 minut

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
3. Źródła historyczne	Uczeń: • podaje definicję źródła historycznego • przedstawia podział źródeł historycznych	Uczeń: • potrafi przyporządkować przykładowe źródła historyczne do odpowiedniej grupy • wymienia przykładowe miejsca, gdzie są przechowywane źródła historyczne	Uczeń: • wyjaśnia, co to jest dziedzictwo historyczne • wymienia, na co trzeba zwracać uwagę w czasie badania źródeł historycznych • wyjaśnia, czym zajmuje się archeolog	Uczeń: • wyjaśnia, na co trzeba zwracać uwagę w czasie badania źródeł historycznych • wyjaśnia specyfikę źródeł niematerialnych	Uczeń: • podejmuje próbę oceny wiarygodności przykładowego źródła
4. Mapa historyczna i plan	Uczeń: • wymienia elementy mapy historycznej • podaje definicję planu	Uczeń: • wymienia przykładowe informacje, które można wyczytać z mapy historycznej i planu • pokazuje na mapie i planie określone punkty	Uczeń: • wskazuje różnice między mapą a planem • posługuje się mapą historyczną i planem	Uczeń: • wyjaśnia, jakie informacje można wyczytać z mapy historycznej, a jakie z planu	Uczeń: • porównuje mapy historyczne lub plany tych samych miejsc z różnych okresów i wyciąga wnioski

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. Moja mała i wielka ojczyzna					
5. My i nasza historia	Uczeń: • posługuje się terminami związanymi z krewnymi • sporządza przykładowe, proste drzewo genealogiczne	Uczeń: • posługuje się terminami związanymi z rodziną: powinowaci, pokolenie • wymienia źródła, z których można czerpać informacje o historii rodziny	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego osoby w jednej rodzinie mają różne nazwiska • wyjaśnia, czym zajmuje się genealogia	Uczeń: • posługuje się terminami związanymi z rodziną: po mieczu, po kądzieli • wyjaśnia różnicę między rodziną a rodem • sporządza przykładowe rozbudowane drzewo genealogiczne	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego warto znać historię rodziny • podejmuje próbę oceny, na ile na podstawie historii rodziny można poznać historię kraju
6. Moja mała ojczyzna	Uczeń: • wymienia regiony Polski i pokazuje na mapie region, w którym mieszka • opisuje przykładowe charakterystyczne dla regionu, w którym mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki	Uczeń: • wymienia elementy, którymi różnią się regiony Polski od siebie • wymienia przykładowe legendy i zwyczaje z innych regionów Polski	Uczeń: • opisuje charakterystyczne dla regionu, w którym mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki • wymienia legendy i zwyczaje z innych regionów Polski	Uczeń: • wyjaśnia, skąd wzięły się różnice między regionami Polski • wyjaśnia, czym jest mała ojczyzna	Uczeń: • przedstawia znane postaci, współczesne lub historyczne, związane z regionem, w którym mieszka • przedstawia sposób ich upamiętnienia w regionie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
7. Moja ojczyzna – Polska	Uczeń: - opisuje położenie Polski na mapie - definiuje pojęcie ojczyzna - wymienia symbole państwa polskiego i główne święta państwowe	Uczeń: - definiuje pojęcia: naród, obywatel, Unia Europejska - pokazuje na mapie województwo, w którym mieszka - wymienia elementy, które składają się na definicję państwa - rozpoznaje symbole Polski i Unii Europejskiej	Uczeń: - rozumie pojęcia: naród, ojczyzna, państwo, obywatel, Unia Europejska - podaje przykłady postawy patriotycznej - wyjaśnia, przy jakich okazjach jest śpiewany lub grany hymn	Uczeń: - wyjaśnia różnicę między narodowością a obywatelstwem - wyjaśnia, z jakimi wydarzeniami są związane główne święta państwowe - wyjaśnia, gdzie poza granicami Polski można zobaczyć polską flagę	Uczeń: - wymienia trzy inne święta państwowe i wydarzenia z nimi związane - wyjaśnia, co może wpływać na zmianę symboli i świąt państwowych - wyjaśnia znaczenie symboli Unii Europejskiej
III. Narodziny cywilizacji					
8. Od koczowników do osadników	Uczeń: - wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka w koczowniczym trybie życia - wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka w osiadłym trybie życia - wymienia jedno znaczenie ognia dla człowieka	Uczeń: - wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka w koczowniczym trybie życia - wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka osiadłego - pokazuje na mapie osady neolityczne - przedstawia rolę ognia dla człowieka	Uczeń: - charakteryzuje koczowniczy tryb życia - charakteryzuje osiadły tryb życia - pokazuje na mapie rejon Żyznego Półksiężycy - przedstawia skutki rewolucji neolitycznej	Uczeń: - porównuje koczowniczy i osiadły tryb życia - wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna - poprawnie stosuje terminologię	Uczeń: charakteryzuje wytwory kultury (malowidła, posążki) człowieka pierwotnego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
9. Pierwsze cywilizacje	Uczeń: • pokazuje na mapie rejony, gdzie powstały pierwsze cywilizacje i rejon Mezopotamii • wymienia uprawnienia władcy	Uczeń: • wymienia grupy społeczne, które żyły w pierwszych państwach • wymienia rodzaje pisma, którymi posługiwano się w rejonie Żyznego Półksiężycza • wymienia osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii	Uczeń: • wyjaśnia rolę rzek w rozwoju pierwszych cywilizacji • charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii • charakteryzuje religię politeistyczną	Uczeń: • wyjaśnia rolę poszczególnych grup społecznych w pierwszych państwach • przedstawia rolę pisma w rozwoju pierwszych cywilizacji • wyjaśnia, co to był ziggurat	Uczeń: • przedstawia osiągnięcia ludów zamieszkujących Mezopotamię, z których korzystamy współcześnie
10. Starożytny Egipt – kraj faraonów	Uczeń: • pokazuje na mapie Egipt i Nil • wymienia uprawnienia faraona • wymienia przykładowych bogów starożytnego Egiptu • wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	Uczeń: • wymienia symbole władzy faraona • przedstawia hierarchę społeczną starożytnego Egiptu • przedstawia zwyczaje pogrzebowe Egipcjan • wymienia osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	Uczeń: • pokazuje na mapie Gizę i Dolinę Królów w Tebach • wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju Egiptu • wyjaśnia symbolikę oznak władzy faraona • charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	Uczeń: • charakteryzuje społeczeństwo starożytnego Egiptu • wyjaśnia rolę kapłanów w starożytnym Egipcie • wyjaśnia, jak Egipcjanie wyobrażali sobie bogów • wyjaśnia, co wpłynęło na zwyczaje pogrzebowe Egipcjan	Uczeń: • przedstawia wkład polskich archeologów w ratowanie egipskich zabytków

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Dziedzictwo starożytnej Grecji					
11. W krainie Hellenów	Uczeń: • pokazuje na mapie Grecję i najważniejsze <i>polis</i> • wymienia zajęcia ludności greckiej • wymienia skutki wielkiej kolonizacji greckiej	Uczeń: • pokazuje obszary wielkiej kolonizacji greckiej • charakteryzuje warunki naturalne panujące w Grecji • wymienia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej	Uczeń: • opisuje na mapie położenie Grecji i najważniejszych <i>polis</i> • wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej • charakteryzuje skutki wielkiej kolonizacji greckiej	Uczeń: • opisuje na mapie obszary wielkiej kolonizacji greckiej i pokazuje przykładowe kolonie greckie • wyjaśnia, jak warunki naturalne panujące na Półwyspie Bałkańskim wpłynęły na powstanie <i>polis</i>	Uczeń: • wymienia współczesne miasta, które dawniej były koloniami greckimi, i w miarę możliwości podaje ich greckie nazwy
12. Demokracja ateńska	Uczeń: • wymienia formy ustrojowe występujące w greckich <i>polis</i> • wymienia kompetencje zgromadzenia obywateli	Uczeń: • wymienia grupy społeczne w Atenach • wyjaśnia, na czym polegał sąd skorupkowy	Uczeń: • przedstawia rolę Peryklesa w rozwoju demokracji ateńskiej • wyjaśnia, kto był obywatelem Aten • wymienia organy władzy w Atenach i ich kompetencje	Uczeń: • charakteryzuje grupy społeczne w Atenach • wyjaśnia, w jaki sposób Ateńczycy bronili się przed wprowadzeniem tyranii • wskazuje na powiązania i zależności pomiędzy organami władzy w Atenach	Uczeń: • porównuje znaczenie tych samych terminów w starożytnej Grecji i współcześnie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
13. Grecy i ich bogowie	Uczeń: - wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty - wymienia przykładowe utwory literackie starożytnej Grecji	Uczeń: - wymienia formy kultu bogów greckich - wymienia dyscypliny sportowe, w których rywalizowano na igrzyskach - przedstawia cechy charakterystyczne igrzysk olimpijskich	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie atrybutów poszczególnych bogów greckich - wymienia autorów dzieł literackich starożytnej Grecji	Uczeń: - wyjaśnia genezę teatru greckiego - wyjaśnia rolę wyroczni i igrzysk w życiu Greków - ocenia, czy mitologię uznajemy za dzieło literackie czy religijne	Uczeń: porównuje igrzyska olimpijskie z innymi igrzyskami, które odbywały się na terenie Grecji
14. Nauka i sztuka starożytnej Grecji	Uczeń: - wymienia filozofów greckich - wymienia najbardziej znane zabytki sztuki greckiej	Uczeń: - charakteryzuje architekturę grecką na przykładzie Partenonu - opisuje sposób wychowania chłopców w Atenach i Sparcie	Uczeń: - wyjaśnia pojęcie filozofia - przedstawia osiągnięcia starożytnych Greków w nauce - porównuje cele wychowania chłopców w Atenach i Sparcie	Uczeń: - charakteryzuje malarstwo wazowe - porównuje sposób wychowania dzieci w Atenach i Sparcie	Uczeń: rozumie powiedzenia funkcjonujące w języku polskim związane z wychowaniem w Sparcie: „spartańskie warunki”, „lakoniczny sposób mówienia”

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Dziedzictwo starożytnego Rzymu					
15. W starożytnym Rzymie	Uczeń: - opisuje położenie Rzymu na mapie - wymienia uprawnienia zgromadzenia, konsula, kvestora i senatu w starożytnym Rzymie	Uczeń: - pokazuje na mapie granice imperium rzymskiego w czasie największego rozkwitu - wyjaśnia, kim byli gladiatorzy - przedstawia skutki przejęcia władzy przez Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta	Uczeń: - wymienia uprawnienia trybuna ludowego, pretora i cenzora - wyjaśnia, w jakich okolicznościach powoływano dyktatora - wyjaśnia, w jakich okolicznościach objęli władzę Juliusz Cezar i Oktawian August	Uczeń: - wyjaśnia, co sprzyjało ekspansji starożytnego Rzymu - przedstawia położenie niewolników w starożytnym Rzymie	Uczeń: rozumie powiedzenia funkcjonujące w języku polskim związane z działaniami Juliusza Cezara: „przekroczyć Rubikon”, „kości zostały rzucone”
16. Osiągnięcia starożytnych Rzymian	Uczeń: - wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty - wymienia zabytki architektury charakterystyczne dla starożytnych Rzymian	Uczeń: - wymienia osiągnięcia starożytnych Rzymian - przedstawia funkcje przykładowych budowli rzymskich	Uczeń: - wymienia poetów i historyków rzymskich oraz tytuły ich dzieł - wyjaśnia znaczenie atrybutów poszczególnych bogów rzymskich	Uczeń: - przedstawia wpływy greckie w kulturze rzymskiej - przedstawia wpływ kultury rzymskiej na ludy podbite przez Rzymian	Uczeń: podaje przykłady budowli rzymskich, które przetrwały do dzisiaj, i wyjaśnia, czy pełnią one taką samą funkcję

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
17. Narodziny chrześcijaństwa	Uczeń: • przedstawia naukę Jezusa • zna definicję religii monoteistycznej	Uczeń: • pokazuje Jerozolimę na mapie • przedstawia główne zasady judaizmu	Uczeń: • opisuje położenie Palestyny na mapie • wymienia najważniejsze wydarzenia z wczesnej historii Izraelitów • charakteryzuje sytuację Żydów w czasach Jezusa	Uczeń: • pokazuje na mapie szlaki wędrówek Żydów • wyjaśnia, czym różni się judaizm i chrześcijaństwo od innych religii Starożytnego Wschodu	Uczeń: • wymienia przykładowe symbole judaizmu i chrześcijaństwa oraz wyjaśnia ich znaczenie
18. Rozwój chrześcijaństwa i zmierzch starożytności	Uczeń: • wyjaśnia, co to jest Stary i Nowy Testament • wymienia przykładowe przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	Uczeń: • przedstawia działalność św. Pawła • przedstawia położenie chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim w IV w. • wyjaśnia, co przyczyniło się do upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo zyskiwało wyznawców • wyjaśnia, co spowodowało podział cesarstwa na wschodniorzymskie i zachodniorzymskie	Uczeń: • przedstawia położenie chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim i jego zmianę w IV w. • wyjaśnia, co przyczyniło się do zmiany pozycji chrześcijaństwa w Cesarstwie Rzymskim w IV w.	Uczeń: • przedstawia prześladowania chrześcijan za panowania cesarza Nerona i postać św. Piotra